

Scenariusz do zajęć z edukacji rozwojowej

„Oczami kobiet o nich samych”

**Problem ubóstwa z perspektywy kobiet
z krajów rozwijających się**

„Oczami kobiet o nich samych.”

Problem ubóstwa z perspektywy kobiet z krajów rozwijających się

Informacja wstępna:

Scenariusz jest częścią pakietu materiałów edukacyjnych powstałych w ramach projektu „Through Their Eyes, Through Ours. Raising public awareness about development problems faced by women from developing countries in the EU Eastern Neighbourhood, Balkans and Central Asia”. Celem projektu jest zwiększenie świadomości opinii publicznej na temat ekonomiczno-społecznych problemów kobiet w krajach rozwijających się Europy Wschodniej i Azji Centralnej.

Nierówności pomiędzy kobietami a mężczyznami w podziale dóbr, zasobów i dostępu do podstawowych praw, w tym prawa do wody pitnej, edukacji, czy ochrony zdrowotnej mają ogromny wpływ na rozwój społeczności lokalnych krajów globalnego Południa. Z jednej strony obserwować możemy „niewidzialność” kobiet w procesach decyzyjnych na różnych szczeblach od państwowego do lokalnego, często także za progiem ich domów. Z drugiej strony możemy mówić o feminizacji biedy, która objawia się nadreprezentacją kobiet w obszarach dotkniętych ubóstwem, brakiem perspektyw rozwoju i ograniczonych możliwości. Podmioty i ludzie zaangażowani we współpracę rozwojową nie mogą zlekceważyć tego problemu i tych zależności. Ubóstwo inaczej dotyka kobiety w krajach globalnego Południa, dlatego m.in. w Milenijnych Celach Rozwoju zwrócono szczególną uwagę na kwestię ochrony zdrowia kobiet, ich prawa do edukacji i równouprawnienia w procesach decyzyjnych. Bez poprawy sytuacji kobiet w tych obszarach nie ma szans na zrównoważony rozwój społeczności.

Czas: 1,5 h

Liczebność grupy: 8-20 osób

Grupa wiekowa: szkoła ponadgimnazjalna, uczelnia wyższa

Cele operacyjne:

Osoba uczestnicząca, po zajęciach potrafi:

- krytycznie podejść do swoich wyobrażeń na temat kobiet z krajów Europy Wschodniej i Azji Centralnej,
- dostrzec różnice pomiędzy kobietami a mężczyznami w kontekście ich potrzeb życiowych, doświadczeń, pełnionych ról w społeczności i procesie podejmowania decyzji w wybranych krajach,
- wykazać powiązania pomiędzy sytuacją społeczno-ekonomiczną kraju a sytuacją kobiet,
- wyjaśnić własnymi słowami, na czym polega feminizacja biedy i znaczenie równości genderowej w projektach rozwojowych.

Metody:

Projekcja filmowa, dyskusja, praca w grupach z tekstem, zdjęciami, praca indywidualna.

Materiały pomocnicze:

- Film „Her story”, zdjęcia, opisy wybranych krajów, opisy projektów rozwojowych.
- Kolorowe karteczki samoprzylepne, flamastry/długopisy, arkusze A2 na tabelę w I i II części oraz na plakaty w III części.

Przebieg zajęć

Część „0” wprowadzająco – integracyjna (10-15 min)

- a. W zależności od poziomu zintegrowania grupy i znajomości tematu, przedstaw odpowiednio szczegółowo cele spotkania, osoby prowadzące oraz zasady współpracy (w tym: zasady komunikacji w grupie, zasady współpracy w ramach podgrup oraz z osobami prowadzącymi).
- b. Runda zapoznawcza dla wszystkich osób uczestniczących w warsztacie.
- c. Rozdaj karteczki samoprzylepne i poproś o zapisanie swoich skojarzeń z kobietami z Armenii, Azerbejdżanu i Gruzji.
- d. Poproś o ich przyklejenie na flipcharcie, z wcześniej przygotowaną tabelą, w kolumnie „Przed filmem”.

Część „1” – pokaz filmu „Her Story” (20 min) i dyskusja (15 min)

Uwagi dla osoby prowadzącej:

1. Przed filmem poproś osoby uczestniczące w warsztacie o zwrócenie uwagi na:
 - a. cechy przypisywane przez bohaterki i bohaterów filmu mężczyznom w ich społecznościach,
 - b. cechy przypisywane przez bohaterki i bohaterów filmu kobietom w ich społecznościach
 - c. potrzeby i marzenia, jakie bohaterki filmu wyrażają,
 - d. rodzaj doświadczeń, jakimi się dzielą,
 - e. sposoby radzenia sobie z trudnościami życiowymi przedstawiane przez bohaterki filmu.
2. Rozdaj karteczki i zaproponuj wypisanie, co najmniej po jednym przykładzie dla każdego podpunktu wraz z opisem, kogo on dotyczy.

Uwaga: Wytłumacz, że zachowanie w pamięci kontekstu wypowiedzi pozwoli na lepszą jej interpretację i analizę w późniejszej części warsztatu. Zwróć uwagę, że do powstawania szkodliwych stereotypów dochodzi właśnie poprzez generalizację, gdy wnioski oddzielamy od konkretnego kontekstu i osoby i bezwiednie przenosimy na całą grupę.

3. Projekcja filmu „Her Story”, reżyserii Pauliny Jędrzejczak.
4. Po zakończeniu projekcji filmu poproś osoby uczestniczące o przyklejenie karteczek w kolumnie „Po filmie”. Przeczytaj je na głos jednocześnie porządkując karteczki w podkategorie, jeśli jakieś sformułowania się powtarzają.

5. Poproś każdą osobę o zapoznanie się z przyklejonymi wyobrażeniami wypisanymi przed filmem i porównanie ich z przykładami powstałymi w trakcie filmu.
6. Rozpocznij dyskusję, pytając:
 - a. Co było najbardziej zaskakujące w opowieściach bohaterek?
 - b. Jakie różnice można zaobserwować pomiędzy pierwotnym wyobrażeniem, a opowieściami z filmu?
 - c. W jaki sposób mogły się potoczyć dalsze losy bohaterek filmu?

Uwaga: Poproś, aby każda osoba podzieliła się swoimi odczuciami.

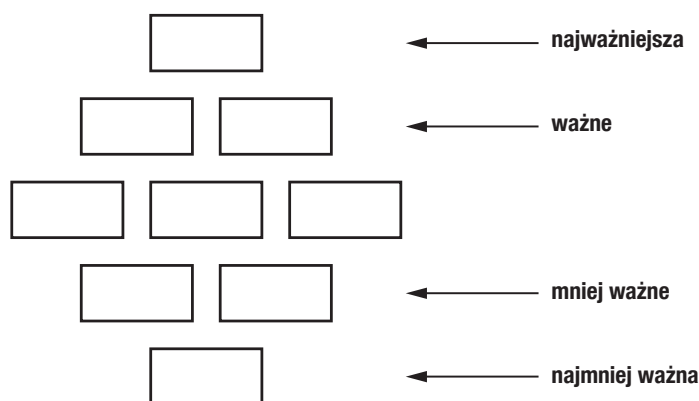
Część „II” – Praca w grupach z tekstem i zdjęciami (35 min)

1. Opowiedz krótko, na czym polega feminizacja ubóstwa [**materiał pomocniczy 1**] i jakie ma znaczenie kwestia równego traktowania kobiet i mężczyzn w kontekście współpracy rozwojowej.
2. Następnie rozdaj podgrupom opis wybranego kraju [**materiał pomocniczy 2**] oraz zdjęcia wraz z opisem, dołączone do pakietu.
3. Poproś grupy, aby na podstawie:
 - otrzymanej charakterystyki kraju,
 - wcześniejszej dyskusji o różnicach między kobietami i mężczyznami na podstawie filmu,
 - własnej wiedzy,

odpowiedziały na następujące pytania:

- jakie problemy kobiet i nierówności pomiędzy kobietami i mężczyznami można zaobserwować w danych społecznościach?
- co jest powodem istniejących mężczyznami problemów i zależności? (*wymienić co najmniej 7*)
- jakie czynniki najmocniej wpływają na istnienie danych nierówności i jakie angażują także administrację, stan gospodarki kraju czy sytuację geopolityczną danego kraju.

W celu uszeregowanie zgodnie z ważnością mogą użyć diagramu diamentowego (rys. 1):

Rys. 1 Diagram diamentowy

4. Każda z grup prezentuje wyniki swojej analizy i dzieli się z wnioskami z pozostałymi grupami.
5. Zachowując podział na podgrupy, rozdaj im opisy projektów [materiał pomocniczy 3], realizowanych przez organizacje pozarządowe. Poproś, aby zapoznali/ły się z opisem i zastanowili/ły się:
 - W jaki sposób projekt wspiera rozwój kobiet w krajach działania?
 - Jaki obszar ubóstwa został objęty działaniem? Czy są to Waszym zdaniem dobrze dobrane środki?
 - W jaki sposób podjęte działania miały pozytywny/negatywny wpływ na kobiety i mężczyzn?
 - Dlaczego kobiety są główną grupą docelową?
 - Czy znacie podobne przykłady działań organizacji pozarządowych?
6. Poproś o krótkie o graficzne przedstawienie konkluzji na plakacie pt., „Co zostało osiągnięte? Co można poprawić?”. Poproś o rozwieszenia plakatów w widocznym miejscu i zaproś do obejrzenia powstałej „galerii” wszystkie osoby uczestniczące.

Część „III” – zakończenie (10 min)

1. Poproś o krótkie (2-3 zdaniowe) wypowiedzi od osób uczestniczących na temat osobistych wrażeń, odczuć związanych z pracą w grupach i tematu dzisiejszego warsztatu.
2. Podsumuj krótko zajęcia. Zwróć uwagę na złożoność tematyki sytuacji kobiet w krajach rozwijających się i możliwe sposoby pogłębienia wiedzy na temat wprowadzania perspektywy gender w działaniach organizacji i instytucji, a także we własne wyobrażenia o innych.

Feminizacja ubóstwa

Terminu tego zaczęto używać w Stanach Zjednoczonych w latach 70-tych. Obecnie używa się go często w kontekście globalnego wymiaru ubóstwa i zrównoważonego rozwoju. Pod tym pojęciem mogą kryć się następujące zjawiska:

- ubóstwo dotyczy większej liczby kobiet niż mężczyzn,
- ubóstwo dotyka silniej kobiet niż mężczyzn,
- ubóstwo wśród kobiet zwiększa się, co wiąże się z ze wzrostem liczby gospodarstw domowych, utrzymywanych przez kobiety.

Feminizacja ubóstwa może objawiać się mniejszymi dochodami kobiet, utrudnionym dostępem do opieki zdrowotnej i edukacji lub brakiem perspektyw rozwoju. Kobiety stanowią większość z 1,3 mld ludzi żyjących w ubóstwie. W związku z tym, że w krajach rozwijających się to kobiety głównie zajmują się gromadzeniem wody, rolnictwem czy opieką nad domem, ich rola w zrównoważonym rozwoju tych obszarów jest kluczowa. Podobnie jak zapewnienie kobietom dostępu do edukacji, ziemi i innych dóbr, jak inwentarz czy poprawienie poziomu opieki zdrowotnej – co wyrażają Milenijne Cele Rozwoju.

Według ONZ jednym z najskuteczniejszych narzędzi ograniczania ubóstwa jest edukacja. Badania wykazują, że kształcenie kobiet i dziewcząt przyczynia się do znacznej poprawy sytuacji zdrowotnej, żywieniowej i dochodowej w gospodarstwie domowym oraz do zmniejszenia śmiertelności niemowląt. W raporcie dotyczącym realizacji Milenijnych Celów Rozwoju do 2015 r. jednym z istotniejszych zaleceń jest zwrócenie większej uwagi na kwestii równouprawnienia płci.

Z feminizacją ubóstwa można radzić sobie dwojako, poprzez realizację projektów skierowanych bezpośrednio do kobiet i skupionych na obszarach zdominowanych przez kobiety lub poprzez wprowadzanie tzw. gender mainstreaming do wszystkich projektów rozwojowych i humanitarnych. Przykładem dla pierwszego typu będzie projekt skupiony na podnoszeniu kwalifikacji zawodowych kobiet i podniesieniu ich poziomu przedsiębiorczości. Dla drugiego typu może być to wprowadzenie elementów monitoringu wpływu podjętych działań na kobiety w danej społeczności, gdzie na przykład zbudowaliśmy szkołę lub studnię. Dzięki analizie sytuacji wstępnej pod kątem ról społecznych, poziomu edukacji kobiet, potrzeb kobiet i mężczyzn, a następnie kontroli przeprowadzanych działań pod kątem równego traktowania i wreszcie ewaluacja, będziemy mogli lepiej odpowiadać na różne potrzeby, doświadczenia i możliwości wszystkich członków i członkiń społeczności.

Źródła:

Feminizacja ubóstwa. Przegląd dyskusji, Biblioteka Online Think Tanku Feministycznego, 2009, dostępne: www.ekologiasztuka.pl/think.tank.feministyczny.

Rozwój społeczny. Kobiety, rozwój, pokój, Strona UNIC - Ośrodka Informacji ONZ w Warszawie, dostępne: http://www.unic.un.org.pl/kobiety_rozwoj_pokoj/rownosc_plci.php.

Gender Mainstreaming in Development Cooperation. Practical Manual, ProEquality, lipiec 2010.

AZERBEJDŻAN

Stolica: Baku	Wskaźniki ekonomiczne
Język urzędowy: azerski, rosyjski	PKB wzrost gospodarczy: 34,5%
Powierzchnia: 86 600 km ²	PKB na osobę: 1,498 US\$ (2005)
Liczba ludności: 8,48 mln (2006 World Bank), w tym kobiet 46%	Stopa bezrobocia: 1,3% oficjalny wskaźnik (2006)
Średnia długość życia: mężczyźni 64 lata; kobiety 76,9 lat (2006)	Liczba ludności poniżej minimum socjalnego: 49,6% (2004)
Średnia długość życia: 1,7 urodzin/kobietę (2008)	Gender Index: 98 (2007/2008)

Ogólne informacje:

Azerbejdżan ogłosił suwerenność i wystąpił ze Związku Radzieckiego w 1991 roku. Liczba ludności żyjącej w ubóstwie zmniejsza się na skutek wzrostu gospodarczego, reform, ale kraj wciąż nie wykorzystuje należycie swoich naturalnych bogactw: ropy i gazu. Na skutek konfliktu z Armenią, w Azerbejdżanie znajduje się około 600 000 uchodźców wewnętrznych. Dla tak małego kraju i słabo rozwiniętej gospodarki jest to spore obciążenie. Kolejny czynnik, który spowalnia społeczno-ekonomiczny rozwój to szeroko rozpowszechniona korupcja.

Kobiety a ekonomia:

Mimo odpowiedniego ustawodawstwa pomagającego zapobiegać dyskryminacji kobiet w różnych dziedzinach życia, wciąż nie posiadają one równego statusu społecznego. Tradycyjne postrzeganie roli kobiety ma znaczący wpływ na rolę kobiet w ekonomii i równouprawnienie w innych dziedzinach życia (istotnym problemem jest na przykład przemoc wobec kobiet). Istnieją klauzule prawne, które mają na celu wspieranie kobiet (na przykład 3-letni urlop wychowawczy – z czego 1,5 roku jest płatne), mogą one jednak zniechęcać pracodawców od ich zatrudniania. Transformacja wolnorynkowa zmieniła ekonomiczne struktury Azerbejdżanu. Według Azerbaijan Gender Information Centre główne czynniki prowadzące do pogorszenia sytuacji kobiet na rynku pracy to: ogólna sytuacja ekonomiczna kraju, która spowodowała zmniejszenie produkcji, niewystarczające zaangażowanie rządu w poprawę sytuacji kobiet, brak informacji na temat możliwości dostępnych stanowisk, możliwości otwarcia własnych firm, ograniczony dostęp do kredytów, niski poziom umiejętności technicznych i menadżerskich kobiet oraz brak asertywności i pewności siebie.

Status kobiet w świetle prawa:

Konwencja CEDAW została ratyfikowana w 1995, a Protokół Dodatkowy (OP CEDAW) w 2001 roku. Obydwa dokumenty ratyfikowane bez klauzul i zastrzeżeń. Artykuł 25 Konstytucji Azerbejdżanu gwarantuje całkowitą równość kobiet i mężczyzn. Artykuł 34 gwarantuje równe prawa kobiecie i mężczyźnie w życiu rodzinnym. Konstytucja Azerbejdżanu i Kodeks Karny zawierają przepisy dotyczące przemocy domowej. Kodeks Karny (2000 rok) zawiera klauzule dotyczące fizycznej i psychicznej przemocy stosowanej regularnie (Artykuł 133). W 2006 roku parlament uchwalił ustawę „O równości płci”, jak również „Państwowy Program Redukcji Ubóstwa na lata 2006-2015” który koncentruje się między innymi na roli kobiet w ekonomii i wspieraniu przedsiębiorczyń.

GRUZJA

Stolica: Tbilisi	Wskaźniki ekonomiczne
Język urzędowy: gruziński	PkB wzrost gospodarczy: 7% (2007)
Powierzchnia: 69 700 km ²	PkB na osobę: 1,429 US\$ (2005)
Liczba ludności: 4,38 milion, w tym kobiet 52,6%	Bezrobocie kobiet: 17.1% (2005)
Średnia długość życia: mężczyźni 70,5 lat; kobiety 79,4 lat	Liczba ludności poniżej minimum socjalnego: 54.5% (2006)
Średnia długość życia: 1,40 urodzin/kobietę (2008)	Gender Index: 96 (2007/2008)

Ogólne informacje:

Gruzja odłączyła się od Związku Radzieckiego i stała się niepodległym państwem w 1991 roku. Z ekonomicznego punktu widzenia Gruzja zmagają się z problemami typowymi dla postsowieckich krajów, jak bieda, korupcja, przestępczość, zależność od rosyjskich dostaw energii. Jednocześnie Gruzja stała się popularnym celem turystycznym ze względu na jej wyjątkowe starożytne dziedzictwo kulturowe, słynne tradycje i gościnność. Należy zaznaczyć, że działania zbrojne z sierpnia 2008 roku negatywnie wpłynęły na ekonomię kraju (przede wszystkim rynek pracy i zagraniczne inwestycje), ale brakuje wciąż danych, aby oszacować konsekwencje tych działań.

Kobiety a ekonomia:

W gruzińskim społeczeństwie rola kobiet jest definiowana w tradycyjny sposób: kobieta zajmuje się domem natomiast mężczyzna zarabia na przysłowiowy chleb. Niezmiernie istotny jest fakt, że, po kryzysach ekonomicznych z 1990 roku spowodowanych przez rozpad więzi ekonomicznych republiki z ZSRR, coraz więcej kobiet przejmując rolę żywicielki rodziny. Po kryzysach ekonomicznych z 1990 roku spowodowanych przez rozpad więzi ekonomicznych Ta niecodzienna sytuacja zmieniła do pewnego stopnia stereotypowe postrzeganie roli kobiety w społeczeństwie. Kobiety są zwykle zatrudnione na stanowiskach niższego szczebla i jednocześnie mniej płatnych. Jest to zjawisko pionowej segregacji zawodów. Kobiety znacznie częściej są samo zatrudnione oraz prowadzą małe przedsiębiorstwa, podczas gdy mężczyźni angażują się w prowadzenie dużych firm.

Status kobiet w świetle prawa:

Konwencja CEDAW została ratyfikowana w 1994 roku, a Protokół Dodatkowy (OP CEDAW) w 2002 roku. Konstytucja Gruzji ustanawia, że "Każdy jest wolny i równy od urodzenia wobec prawa bez względu na rasę, kolor skóry, język, płeć, religie, polityczne albo inne poglądy, przynależność narodową, etniczną, pochodzenie, majątek, tytuł, miejsce zamieszkania." Dodatkowo Kodeks Karny kaze za pogwałcenie praw człowieka z powodu dyskryminacji płci. W 2006 roku parlament gruziński ustanowił „Państwowy Koncept Równości Płci”, który uznaje międzynarodowe standardy równości płci we wszystkich sferach życia i dostarczył strategię do eliminacji dyskryminacji wobec kobiet. Ustawa o zapobieganiu przemocy domowej weszła w życie 9 czerwca 2006 roku. W rozumieniu tej ustawy termin przemoc domowa obejmuje nie tylko przemoc fizyczną, ale również ekonomiczną, psychologiczną i seksualną. Uchwalenie ustawy to pozytywny sygnał, jednak środki przeznaczone, aby ją lepiej wdrażać muszą zostać zwiększone (na przykład zwiększenie liczby schronisk i centrów pomocy, a także miejsc resocjalizacji dla sprawców przemocy).

Stolica: Erywań	Wskaźniki ekonomiczne
Język urzędowy: armeński, rosyjski	PkB wzrost gospodarczy: 10% (2007)
Powierzchnia: 29 800 km ²	PkB na osobę: 1,625 US\$ (2005)
Liczba ludności: 3 miliony (2007), w tym kobiet: 51%	Bezrobocie kobiet: 35% (2007)
Średnia długość życia: mężczyźni 68,3 lat; kobiety 75 lat (2006)	Liczba ludności poniżej minimum socjalnego: 50,9% (2004)
Średnia długość życia: 1,37 urodzin/ kobietę (2008)	Gender Index: 83 (2007/2008)

Ogólne informacje:

Republika Armenii została proklamowana jako niepodległe państwo pod koniec I Wojny Światowej. Istniała tylko do 1920 roku, kiedy to została wcielona do Związku Radzieckiego. Po rozpadzie Związku Radzieckiego w 1991 roku odzyskała niepodległość. Reformy gospodarcze rozpoczęte w połowie lat 90-tych doprowadziły do pewnej stabilizacji, wzrostu gospodarczego. Problemy ekonomiczne pojawiły się, kiedy Turcja i Azerbejdżan nałożyły na kraj embargo handlowe. Pomimo dużego wzrostu gospodarczego – 13,8% (2007 rok) bezrobocie w Armenii wciąż jest bardzo wysokie. To z kolei prowadzi do fali migracji. Według Międzynarodowej Organizacji do Spraw Migracji od 1991 roku z Armenii wyemigrowało od 800 000 do 1 miliona ludzi.

Kobiety a ekonomia:

Spoleczne i ekonomiczne problemy kraju wynikające z transformacji ustrojowej i gospodarczej kraju w szczególności dotknęły kobiety. 70% ludzi żyjących poniżej minimum socjalnego to kobiety, a 57% dzieci nie otrzymujących żadnego wykształcenia nawet podstawowego stanowią dziewczynki. Każdego roku 4 miliony kobiet i dziewcząt staje się ofiarami prostytucji, niewolnictwa i przymusowych ślubów. Według UNDP z kraju migrują głównie mężczyźni pozostawiając kobiety bez żadnego zabezpieczenia finansowego, wsparcia, w wyniku czego cała odpowiedzialność za wychowanie dzieci i utrzymanie domu spoczywa na kobietach. Sytuacja jest szczególnie trudna na obszarach wiejskich, gdzie wsparcie społeczne jest ograniczone, a presja społeczna dotycząca stereotypowego podziału ról kobiet i mężczyzn w kontekście ekonomii bardzo silna. Analizując sytuację kobiet w Armenii należy przyrzeć się również pozytywnym zmianom. Mimo iż zajmują niewiele stanowisk rządowych, opanowują sektor pozarządowy. Według Środkowo – Europejskich Euroazjatyckich Inicjatyw Prawnych aktywne, lecz dopiero rozwijające się społeczeństwo obywatelskie jest w dużej mierze kierowane przez kobiety. Ich praca jest szansą na poprawę ekonomicznego statusu kobiet w armeńskim społeczeństwie.

Status kobiet w świetle prawa:

Konwencja CEDAW została ratyfikowana w 1993 roku bez żadnych zastrzeżeń, a Protokół Dodatkowy (OP CEDAW) w 2006 r. Kodeks karny nie zawiera odrębnych przepisów dotyczących przemocy domowej, prawo zabrania stosowania jakiegokolwiek przemocy prowadzącej do uszkodzenia zdrowia i pobicia. Nie ma żadnych oficjalnych informacji dotyczących utworzenia schronień dla ofiar przemocy domowej w Armenii. Rzecznik Prawa

Człowieka raportując stan przypadków przemocy domowej zaznacza, że rząd nie wspiera organizacji pozarządowych zajmujących się ofiarami tego typu przemocy. Konstytucja Armenii zastrzega równe prawa kobiet i mężczyzn przyznając wszystkim obywatelom prawo wyborcze, przestrzeganie praw człowieka, te same prawa obywatelskie dla obu płci, ochronę prawną i te same prawa w związku małżeńskim. Od 2004 do 2010 roku w Armenii jest wdrażany Narodowy Plan Działania na rzecz poprawy statusu kobiet i wzmocnienia ich roli w społeczeństwie. Koncentruje się on na poprawie statusu kobiet w społecznej, kulturalnej i ekonomicznej sferze życia, jak również zwalczania przemocy wobec kobiet i handlu kobietami.

Rozwój przedsiębiorczości kobiet poprzez promowanie nowych aktywności zawodowych w panamie Kolnyang w południowym Sudanie

Opis sytuacji:

Zapewnienie żywności i wody dla swoich rodzin jest podstawową troską kobiet zamieszkujących sudańskie wioski takie, jak Malec, czy Anemrot. Podstawą skąpej diety społeczności rozproszonych wokół miasta Bor jest mięso, cebula, okra i orzeszki ziemne. Zaskakujący jest fakt, iż warunki naturalne regionu umożliwiają uprawę nawet wrażliwych gatunków roślin. Przeszkodami w rozwoju rolnictwa na południu Sudanu są przede wszystkim brak odpowiednich umiejętności potęgowany łowiecką tradycją żywą wśród jego mieszkańców oraz brak środków niezbędnych do rozpoczęcia upraw.

Działania:

Projekt zakładał stworzenie Centrum Szkoleń Zawodowych w miejscowości Malek, w stanie Jonglei w Sudanie Południowym oraz dalszy rozwój umiejętności zawodowych grupy piętnastu kobiet, które były beneficjentkami projektu rolniczego, w ramach, którego zakładały przydomowe ogródki. W trakcie poprzedniego projektu nauczyły hodowli, gospodarowania, aby nadwyżki można było sprzedać na lokalnym rynku. Niniejszy projekt jest kontynuacją i poszerzeniem poprzednich działań.

W ramach projektu przeprowadzone zostały czteromiesięczne kursy czytania i pisania (j. angielski) oraz seria warsztatów z zakresu hodowli drobiu i produkcji jajek, krawiectwa, piekarnictwa i przedsiębiorczości. Większość działań projektowych miała miejsce w wiosce Malek. Kursy czytania i pisania oraz szkolenie z zakresu przedsiębiorczości odbyły się również w wiosce Aniemrot.

W wiosce Malek wybudowane zostało Centrum Szkoleń Zawodowych, składające się z dwóch sal wykładowych oraz pomieszczenia do przechowywania materiałów szkoleniowych. Przy Centrum wybudowany został kurnik oraz piec, które wykorzystywane są zarówno do działań szkoleniowych, jak i do generowania dochodu przez grupy samopomocowe uformowane spośród beneficjentów projektu. Budynek Centrum został wyposażony w krzesła, stoły, tablice, materiały papiernicze i szkoleniowe (w tym 5 maszyn do szycia, materiały krawieckie, materiały do pieczenia i gotowania), a także podręczniki szkolne związane z poruszaną na szkoleniach tematyką - do dalszego, samodzielnego rozwijania umiejętności przez członków społeczności lokalnej. Wszystkie kursy (poza kursem czytania i pisania) prowadzone były w lokalnym języku Dinka, przez nauczycieli wyselekcjonowanych przez społeczność lokalną w obecności liderów i starszyny. Powodem wyboru takiego procesu rekrutacji była przede wszystkim kwestia zapewnienia trwałości projektu po jego zakończeniu poprzez budowę lokalnego potencjału pedagogicznego potrzebnego do samodzielnej kontynuacji szkoleń zawodowych w Centrum. Oddanie społeczności lokalnej odpowiedzialności za wybór trenerów zaowocowało również większą lokalną akceptacją działań projektowych oraz zwiększonym poczuciem własności projektu.

Partnerzy:

Działania są częścią projektu Polskiej Akcji Humanitarnej realizowanego we

współpracy z lokalnymi partnerami:

- biuro lokalne i stanowe Sudan Relief and Rehabilitation Commission (SSRRC);
- Ministerstwo Rolnictwa, Leśnictwa i Rybołówstwa stanu Jonglei;
- Ministerstwo Edukacji, Nauki i Technologii stanu Jonglei;
- biuro Komisarza Hrabstwa Bor;
- administrator payamu Kolnyang; oraz
- starszyzna i wodzowie Malek, Maper, Wut Luak i Aniemrot
- społeczność lokalna odgrywającą najistotniejszą rolę w implementacji projektu.

Kobiety w polityce – Boliwia: wykorzystywanie szans i przekraczanie barier.

Opis sytuacji:

Polityczne prawa kobiet są coraz lepiej zapewnione w systemie prawnym Boliwii. Już w 1999 roku wprowadzono 30% parytet dla uczestnictwa kobiet na listach wyborczych poszczególnych partii i 50% wśród kandydatów reprezentujących grupy obywatelskie i ludność. Dziesięć lat później w 2009 roku Konstytucja zagwarantowała 50% parytet dla kobiet w życiu politycznym i zakazała wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć. W grudniu 2009 47% miejsc w Senacie objęły kobiety, w kongresie zajmują one 27% miejsc. Prezydent powołał kobiety na połowę stanowisk w swoim gabinecie.

Same prawo niestety nie gwarantuje jeszcze rzeczywistego równouprawnienia. Odpowiednie regulacje nie przełożą się na praktykę bez: znajomości tego prawa przez same kobiety, niezależnego i efektywnego monitorowania jego przestrzegania, zmiany tradycyjnego postrzegania roli kobiet przez ich kolegów, stosowania kar za łamanie prawa. Wreszcie ogromnym problemem w Boliwii i przeszkodą dla realizacji tych regulacji jest przemoc wobec kobiet angażujących się w politykę.

Działania:

Działania skupiły się najpierw na wzmocnieniu wiedzy i kompetencji samych kobiet. Opublikowany i rozpowszechniony został podręcznik o prawie wyborczym i prowadzeniu kampanii. Przeprowadzono również serię szkoleń dla kobiet na temat zasad funkcjonowania administracji publicznej, prawa wyborczego i regulacji samorządowych, jak również umiejętności negocjacyjnych czy przemówień publicznych. Szkolenia przeprowadzono w różnych regionach Boliwii: Beni, Potosi i Oruro i zostały zaplanowane z uwzględnieniem specyficznych potrzeb lokalnych kobiet. W Potosi na przykład prowadzono zajęcia w lokalnym języku Quechua.

Ponadto zorganizowana została wymiana doświadczeń między kobietami z różnych partii czy grup obywatelskich, jak również z kobietami-radnymi z Wielkiej Brytanii. Dyskusje były poświęcone w szczególności strategiom promowania problemów kobiet w ramach partyjnych programów i działań.

Równocześnie do wzmocnienia kompetencji samych kobiet polityczek budowano zrozumienie i poparcie dla zaangażowania kobiet w politykę jak również kwestii kobiecych w mediach. Wzmacniano też świadomość procesów wyborczych wśród kobiet zarówno w miastach jak i na wsi.

Oprócz wzmocnienia kompetencji profesjonalnych działania w ramach programu

są nastawione również na wsparcie psychiczne dla kobiet angażujących się w politykę. Poprzez promowanie sukcesów niektórych kobiet radnych wzmacniano samoocenę i pewność siebie innych. Wspierane są kobiety radne, które decydują się na zgłoszenie i wytoczenie procesu w sprawie o molestowanie czy przemoc spowodowane ich działalnością polityczną.

W ramach programu kontynuowana jest współpraca z kobietami które zostały wybrane na stanowiska publiczne. Na przykład nowo wybrane członkinie senatu i kongresu otrzymały wsparcie w przygotowaniu projektu ustawy przeciwko molestowaniu i przemocy wobec kobiet spowodowanych ich działalnością polityczną

Monitorowany jest również proces przygotowywania list wyborczych w kolejnych wyborach, także lokalnych.

Partnerzy:

Działania te realizowane są w ramach programu brytyjskiej organizacji One World Action przy wsparciu DFID i lokalną organizacją boliwijską: Stowarzyszenie Kobiet-Radnych Boliwii (ACOBOL).

Małe Zwierzęta, Duża Wartość. Współpraca z kobietami w Autonomii Palestyńskiej.

Opis sytuacji:

Trwający już kilka dziesięcioleci konflikt pomiędzy Izraelem i społecznością palestyńską znajduje swoje odbicie w gospodarce Autonomii, szczególnie w pogarszającej się kondycji rolnictwa i fatalnym stanie infrastruktury. Pogarsza się zaopatrzenie gospodarstw domowych. Według raportu Banku Światowego, 60% społeczności zamieszkującej Zachodni Brzeg żyje poniżej granicy ubóstwa. W regionie dominują małe gospodarstwa rolne, rozdrobnienie własności spowodowane jest między innymi budową muru oddzielającego zwaśnione społeczeństwa. Po zakończeniu tego przedsięwzięcia 38 miast zamieszkałych przez 50 tysięcy Palestyńczyków zostanie otoczonych murem. Wielu z nich znajdowało zatrudnienie na terenach Izraelskich. Teraz odcięci są nie tylko od miejsca pracy – często mają utrudniony dostęp do własnych pól.

Działania:

Celem projektu było poprawianie warunków życia kilkunastu palestyńskich rodzin poprzez zapewnienie im dodatkowego źródła dochodu. We współpracujący z palestyńską organizacją wytypowanych zostało 18 kobiet zamieszkujących tereny rolnicze obszaru Al-Azariya. Projekt pilotażowy był realizowany w okresie od sierpnia do grudnia 2006 roku. Natomiast w lipcu – grudniu 2007 zrealizowana została jego kolejna edycja. Projekt polegał głównie na przekazaniu zwierząt hodowlanych oraz stosownej wiedzy i umiejętności beneficjentom projektu.

W pierwszym etapie projektu kobiety wzięły udział w szkoleniach dotyczących produkcji przetworów mlecznych oraz zasad higieny związanych z hodowlą i wytwarzaniem produktów spożywczych. W kolejnym etapie w gospodarstwach beneficjentek wybudowano zagrody hodowlane. Każdej z kobiet przekazano 3 ciężarne owce,

jednego tryka oraz paszę. Owce zostały skontrolowane przed zakupem przez zespół złożony z weterynarzy i inżynierów rolnych. Lokalna organizacja partnerska zapewniła beneficjentkom wsparcie merytoryczne i doradztwo marketingowe. Istotnym elementem planowania i przekazywanej wiedzy były sposób na zharmonizowanie hodowli zwierząt z innymi obowiązkami domowymi kobiet.

W ostatnich miesiącach projektu 15 palestyńskich rodzin rozpoczęło hodowlę owiec. Do końca grudnia 2006 r. na świat przyszło 25 jagniąt. Po upływie 5 – 6 miesięcy beneficjentki projektu mogły sprzedać młode osobniki, każda z owiec ma wartość około 250 USD. Dochód ten znacząco wpłynął na poprawę sytuacji finansowej ich rodzin. Mleko owcze - pomijając okres karmienia jagniąt - wykorzystywane jest do wyrobu produktów mlecznych. Istotnym skutkiem projektu jest również podniesienie statusu społecznego beneficjentek. Wzmacnia się również ich pozycja w rodzinie. Generują stały i znaczący dochód, są także odpowiedzialne za stan i rozwój stada. Daje im to poczucie własnej wartości i pewność siebie. Dzięki przeprowadzonym w ramach projektu szkoleniom w dziedzinie produkcji przetworów mlecznych, przestrzegania zasad higieny i hodowli polepszeniu uległa sytuacja zdrowotna ich rodzin.

Partnerzy:

Działania są częścią projektu Polskiej Akcji Humanitarnej realizowanego we współpracy z lokalnymi partnerami: Shorouq Charitable Women's Society i Negev Institute for Strategies of Peace and Development

Propozycja kontynuacji:

Niniejszy warsztat można potraktować jako rodzaj wprowadzania do szerokiego tematu strategii gender mainstreaming w projektach rozwojowych i humanitarnych. Jeśli jest możliwość dalszej pracy z tą samą grupą, efekty niniejszego warsztatu można wykorzystać do pracy nad formułowanie przykładowego projektu.

Wybierzcie najbardziej interesujące propozycje zaradzenia przyczynom nierówności w konkretnych przypadkach z ćwiczenia z plakatami. Każda grupa może zająć się jednym pomysłem i zastanowić się:

- jaki rodzaj projektu może rozwiązać dany problem,
- zastanówcie się w jaki sposób na każdym etapie implementacji, monitoringu i ewaluacji zabezpieczyć istnienie perspektywy gender.

Rozważcie pod kątem wcześniejszej analizy dobór: celów projektu, grup docelowych, działań, wskaźników jakościowych i ilościowych oraz przy tworzeniu budżetu.

Więcej: Gender Mainstreaming in Development Cooperation. Practical Manual, ProEquality, lipiec 2010.

Scenariusz powstał w ramach projektu „Through Their Eyes, Through Ours. Raising public awareness about development problems faced by women from developing countries in the EU Eastern Neighbourhood, Balkans and Central Asia” dzięki finansowemu wsparciu Unii Europejskiej oraz Oak Foundation. Za treść scenariusza odpowiada wyłącznie Koalicja KARAT i nie jest on wyrazem oficjalnego stanowiska Unii Europejskiej.

